

AZƏRBAYCANDA ATATÜRK MƏRKƏZİ
AMEA FÜZULİ adına ƏLYAZMALAR İNSTİTUTU

«FÜYUZAT» JURNALININ

BİBLİOQRAFİYASI

BAKI - 2002

BİR NEÇƏ SÖZ

Azərbaycan mətbuatı tarixində 1905-1920-ci illər dövrünün xüsusi yeri var. Bu dövr mətbuatının geniş tədqiqata ehtiyacı olan nümunələrindən biri də «Füyuzat» jurnalıdır.

«Füyuzat» jurnalının həyat vəsiqəsi alması haqqında ilk məlumat «Həyat» qəzetinin səhifələrində rast gəlirik. 7 iyun 1905-ci ildən gündəlik nəşr olunan «Həyat» qəzetinin 3 sentyabr 1907-ci il tarixli son nömrəsində verilmiş elanda göstərilirdi: «Həyat» qəzetəsi bu gündən etibarən tətillə etdiyi üçün yerinə qəribən «Füyuzat» namilə ədəbi-fənni, ictimai-siyasi bir həftəlik məcmuə intişarə başlayacaqdır. «Həyat»a abunə qeyd olunmuş olan zat, istərlərsə, abunə ücretlərini geri ala bilərlər. Lakin idarəmizə bu xüsusda heç bir məlumat verməyənlərə hər halda «Həyat» yerinə, ay başından «Füyuzat» məcmuəsi göndəriləcəyi elan olunur».

1 noyabr 1906-cı il tarixdə Əli bəy Hüseynzadənin redaktorluğu ilə «Füyuzat»ın ilk nömrəsi işıq üzünə görünür. Jurnal Hacı Zeynalabdin Tağıyevin vəsaiti hesabına çap olunurdu. Maarif və mədəniyyətin inkişaf etdirilməsi qayğısına qalan bu böyük məsənət Azərbaycan mətbuatının inkişafı sahəsində də öz xidmətlərini əsirgəməmişdir. O, «Kaspi» və «Həyat» qəzetlərinin sahibi-imtiyazı olduğu kimi, «Füyuzat»a da maliyyə yardımını göstərmişdir.

«Füyuzat»ın tutacağı ictimai-siyasi və ədəbi istiqamət, jurnalın fəaliyyət proqramı Ə.Hüseynzadənin «İcmal» (№ 1,

1906, s.4-6) və «Pərdə eniyor» (№ 32, 1907, s.473-477) məqalələrində geniş şəkildə oxuculara çatdırılmışdı. Cəmi 32 nömrəsi (6 nömrəsi 1906-cı, 26 nömrəsi isə 1907-ci ildə) çıxandan sonra 1907-cı il noyabrın 1-də «Füyuzat» bağlanmışdı. Jurnalın 31-ci nömrəsinin sonunda (s.472) və 32-ci nömrəsinin əvvəlində (titul vərəğində) imtiyaz sahibinin imzası ilə eyni məzmunlu məlumat dərc olunmuşdu: «Bəzi əsbabə məbni «Füyuzat» müvəqqəti olaraq bu gündən etibarən tətıl ediləcəkdir. 32 nömrəyi təknil almış olanlar 10 gündə bir nömrə hesabılə bir sənəlik abunələrini təknil almış olurlar. Abunə bədəllərini tədiyə edib də 32-dən əskik nüsxə almış olanların abunə bədəllərindən idarədə qalmış olan haqları tələb və ixtiyarlarına görə ya özlərinə iadə olunacaq, yaxud o haqlarına müqabil «Tazə həyat» və «Kaspi» göndəriləcəkdir».

Təkcə Azərbaycanın deyil, bütün türk dünyasının maariflənməsinə, türkçülük və millətçilik ideyalarının yayılmasına xidmət edən «Füyuzat»ın əsas ağırlığını bir redaktor kimi Əli bəy Hüseynzadə (1864-1940) öz üzərinə götürmüşdü. O, yazıçı, jurnalist, müəllim, ictimai xadim və tərcüməçi kimi jurnalın ilk nömrəsindən son nömrəsinə qədər «Ə.H.», «Turani», «Füyuzat», «Nöqtə» imzaları ilə ictimai-siyasi, iqtisadi, tibbi, fəlsəfi, mədəni-maarifçi, ədəbi-tənqidi məqalələrlə çıxış etmiş, H.Hayne, Gete, C.Milton və b. kimi Avropa müəlliflərinin əsərlərindən tərcümə nümunələrini çap etdirmişdir. Bir-iki nömrə nəzərə alınmazsa, hər nömrədə onun (ilk 4 nömrədə hətta 14) imzasına rast gəlirik.

Ə.Hüseynzadənin özünəməxsus bədii-estetik görüşləri onun «Tolstoyluq nədir?» məqaləsində özünün daha bariz əksini tapmışdı. Əli bəy L.N.Tolstoyu təkcə «Rusiyanın deyil, bəlkə, bütün cahanın ən böyük üdəbasından biri» adlandırır, onun dünya ədəbiyyatının Şekspir, Gete, Hüqo kimi nəhəng simaları ilə bir sırada durduğunu göstərir və yazırdı: «Biz Tolstoyun böyüklüyünü onun məzhəbində deyil, onun məsləki-ədəbiyi-ictimaiyyəsində görənlərdəniz». Təkcə bu ifadə böyük maarifçinin və onun buraxdığı jurnalın həm də necə saf beynəlmiləçilik ideyalarının daşıyıcısı olduğunu göstərirdi.

Jurnalın nəşrində Ə.Hüseynzadə ilə çiyin-çiyinə işləyən böyük ədəbi qüvvə fəaliyyət göstərmişdir. Bu, jurnalda iştirak edən ədib və müxbirlərin təmsil etdiyi coğrafi dairənin genişliyində də özünü göstərir. Azərbaycan, Türkiyə, İran, Kipr, Misir, Krım, Yalta, Batum, Buxara, Rumıniya, Xivə, Gəncə, Nuxa, Şuşa, Şamaxı və b. ölkə və şəhərlərdə yaşayan ədib və müxbirlər də jurnalın səhifələrində öz əsərlərini çap etdirirdilər. Bununla yanaşı, Ə.Hüseynzadənin dərin biliyə, hazırlığa, geniş mütaliyəyə malik olması «Füyuzat»ın mündərcəsinə öz müsbət təsirini göstərirdi. Onun səhifələrində Nizami, Sədi, Hafiz, Şekspir, Bayron, Gete, Tolstoy kimi ədəbiyyat korifeylərindən tərcümələrin, Füzuli və Bakıxanovun əsrlərinin verilməsi, Füzuli, Şiller, Mendeleev, Tolstoy və b. kimi tarixi şəxsiyyətlərin haqqında yazıların özünə yer tapması, onların bəşəri ideyalarının yüksək qiymətləndirilməsi və təbliği redaktorun və onun

rəhbərlik etdiyi jurnalın maarifçilik fəaliyyəti sahəsində ən böyük uğurlarından sayıla bilər.

«Füyuzat»ın 1907-ci il nömrələrində dərc edilmiş «Füzuliyə bir nəzər» məqaləsi ümumiyyətlə dahi Azərbaycan şairinin həyat və yaradıcılığının öyrənilməsi sahəsində Azərbaycanda atılan ilk addım idi. Ədəbiyyatşünas, publisist Abdulla Sur (1883-1912) Füzuli haqqında tərəvətli fikirlər söyləmiş, onun ədəbi irsinə yüksək qiymət vermişdir. Füzulinin dahiliyini, poeziyasının bəşəri ideyaları tərənnüm etdiyini, sənətkarlıq xüsusiyyətlərini şərh edən müəllif öz məqaləsində mühüm elmi nəticələrə gəlirdi. Bu məqalənin yüksək səviyyədə olmasının nəticəsidir ki, sonralar A.Şaiq «Gülzar» (Bakı, 1912) və F.Ağzadə «Ədəbiyyat məcmuəsi» (Bakı, 1912) dərsliklərindəki Füzuliyə aid bəhslərdə həmin məqalədən uğurla istifadə etmişlər.

Jurnalda Osmanlı ədəbiyyatı nümayəndələrinin əsərlərinə də geniş yer verilirdi. Tofiq Fikrət (1867-1915), Əbdülhəqq Hamid (1851-1937), Abdulla Cövdət bəy (1869-1932), Əşrəf bəy Mehmet (1845-1912), Mahmud Əkrəm Rəcəizadə (1846-1913), Raiq Əhməd, Əhməd Kamal və b. kimi türk şairlərin, dramaturqların, pedaqoqların və yazarların yaradıcılığı «Füyuzat»ın səhifələrində geniş işıqlandırılırdı.

Azərbaycan ziyahlarından H.Zərdabi, M.Hadi, M.Ə.Sabir, H.Cavid, A.Səhhət, A.Şaiq, A.Sur, Əbdülxalıq Cənnəti, Səid Səlmasi, İbrahim Tahir və b. da «Füyuzat»da öz əsərləri ilə çıxış etmişlər. Onların arasında Məhəmməd Hadinin xüsusi çəkisi vardı.

«Füyuzat»ın nəşrə başlaması münasibəti ilə Ə.Hüseynzadə Həştərxandan M.Hadini Bakıya dəvət etmiş və jurnalın redaksiya heyətində özünə köməkçi təyin etmişdi. Jurnalın səhifələrində onun «Məhəmməd Hadi», «M.Hadi», «M.H», «Məhəmməd Hadi Əbdüssəlimgadə», «Əbdüssəlimgadə», «Şirvanzadə», «Məhəmməd Hadi Şirvani», «Dəlilər mühibbi», «Dəli Şair», «Füyuzati» imzaları ilə 50-dən artıq orijinal əsəri, Nizami, Sədi, Hafiz, Sənai və b. əsərlərindən etdiyi tərcümələri çap olunmuşdur.

Ümumiyyətlə XX əsrin əvvəllərində müxtəlif ictimai zümrələr, partiyalar arasında gedən məfkurəvi mübarizə dövrü mətbuat səhifələrində də öz əksini tapırdı. Mətbuatda müxtəlif istiqamətdə işıqlandırılan əsas mövzular – çarizmin zülmü, milli məsələ, çar dumaları, Türkiyə, İran və Balkan hadisələri, kapitalist münasibətləri, dil, məktəb, qadın azadlığı məsələləri «Füyuzat»ın da mündəricəsində özünə yer tapmışdı.

Müasir dövrdə «Füyuzat»ın vaxtilə dərc etdiyi yazıların hərtərəfli öyrənilməsi hələ də öz aktuallığını saxlamaqdadır.

* * *

Təəssüf ki, bəzi tədqiqat əsərlərini, «Əkinçi» qəzetinin və «Azərbaycan» jurnalının bibliografiyası, Kitab Palatasının sovet dövrünü əhatə edən salnamələri istisna olunmaqla, əski Azərbaycan dövrü mətbuatının bibliografik göstəricilərinin tərtibi sahəsində heç bir qənaətbəxş iş görülməmişdir. Məsələnin aktuallığını nəzərə almaqla, bu sahədəki boşluğun bir

hissəsini doldurmaq üçün «Füyuzat» jurnalının bibliografiyası mütəxəssislərin və geniş oxucu kütləsinin sərəncamına təqdim edilir.

Bibliografiyada «Füyuzat» jurnalında ictimai-siyasi, iqtisadi, mədəni-maarifçi, elmi-bədii, ədəbi-tənqidi mövzularda dərc olunmuş 340-dan artıq yazı qeydə alınmışdır. Materialların təsviri zamanı müəlliflərin adları dəqiqləşdirilmiş, imzaların kimə məxsus olması, xüsusən tərcümə əsərlərinin müəllifləri müəyyənləşdirilmişdir.

Jurnalda öz əksini tapmış materiallar janrlar üzrə ayrı-ayrı bölmələrdə qruplaşdırılmışdır. Müəlliflərin adları əlifba prinsipi ilə və əsərlərin xronologiyası əsasında verilmişdir.

N.Q.CƏFƏROV,

Azərbaycan MEA-nın müxbir üzvü,
filologiya elmləri doktoru, professor

A.C.XƏLİLOV,

tarix elmləri namizədi

1. POEZİYA

1. Azad. Xanımlara. - 1907, № 24. - S.400
2. Bakıxanov Abbasqulu ağa. Gülzara bismillah. – 1907, № 28. - S.419
3. Bir zəyaci-əbədi. – 1907, № 26. - S.417-418
4. Cəmilzadə Şamil. Qəsidə. - 1907, № 24. - S.396 (Ərəb dilində)
5. Cəmilzadə Şamil. Qəsidei-ərəbiyyə.- 1907, № 26. - S.422-423
6. Cövdət Abdulla. 1) İltifati-feyzpərvəranə; 2) Bir qitə; 3) Farsi bir qəzəl. - 1906, № 3. - S.36-37
7. Cövdət Abdulla. 1) Bir qitə (Dilbəri-hürriyyətə); 2) Lak liman sahilində yazmışdım (Əbdürrəhman Bədirxan bəyə). Fars dilində. - 1906, № 4. - S.55
8. Cövdət Abdulla. Bir qitə. -1907, № 7. - S.184
9. Cövdət Abdulla. Bir kitabeyi-səngi-məzar. - 1907, № 8. - S.119-120
10. Cövdət Abdulla. O «bən». - 1907, № 10. - S.152
11. Cövdət Abdulla. 1) Qitə; 2) Şer. - 1907, № 12. - S.168

12. Cövdət Abdulla. Timsali-hürriyyətə. - 1907, № 13. - S.199
13. Cövdət Abdulla. 1) Sənin üçün; 2) Qitə. - 1907, № 24. - S.394
14. Əbdülhəqq Mehrünnisə xanım. Bir qız ki, tanırdım. - 1907, № 25. - S.409-410
15. Əfəndizadə M.Şərif. Tərcümei-qövlil-müfti. - 1907, № 24. - S.396-397
16. Əşrəf bəy. Qitə (Misirdə çap olunmuş 2 qitə). - 1907, № 32. - S.477
17. Feyzi Azərbaycani. Mənzumei-mövludiyyə. - 1907, № 15. - S.227-229
18. Fəraq Mühərriri. Şer. -1907, № 15. - S.229
19. Gözəl sözlərdən. -1907, № 23. - S.376
20. Hadi Məhəmməd. 1) Qələmə; 2) Şükufəzari-bənat və yaxud qızlar baxçası. - 1906, № 1. - S.15-16
21. Hadi Məhəmməd. Amali-tərəqqi.* - 1906, № 1. - S.8-9
22. [Hadi M.] Dəli Şair. Heyrət, yaxud bir mələyin insanlara xitabı. -1906, № 1. - S.10-11
23. [Hadi M.] Şirvanzadə. Abdulla Cövdət həzrətlərinə peyrov ola bilirmiyəm. Təraneyi-qəmpərvəranə. - 1906, № 2. - S.24-25
24. [Hadi M.] Əbdüssəlimzadə. Amali-istiqlal*, yaxud ümid və əməllər.-1906, № 2. - S.31-32

---

* Amal – ümidlər, arzular

25. Hadi Məhəmməd. 1) Bədaye [гязял]; 2) Kitabihəyat. - 1906, № 3. - S.39-41
26. Hadi Məhəmməd. Hissiyyati-madəranə və yaxud övlad bəsləmək hissləri. - 1906, № 4. - S.55-56
27. Hadi Məhəmməd Şirvani. İsmət (Əfif olan zatların xəsaili). - 1906, № 5. - S.73-74
28. Hadi Məhəmməd. Mütərcim [«Vətəndir» rədifli qəzəli]. - 1906, № 5. - S.80
29. [Hadi M.] Dəlilər Mühibbi. Dəli Şairə Dəlilər mühibbi olan bir quşun köməyi (Tövsiyəci-mürğ). - 1906, № 6. - S.85.
30. Hadi Məhəmməd Şirvani. Təbriki-cydi-əzha. - 1907, № 7. - S.103-104
31. Hadi Məhəmməd Şirvani. Təranci-milli. - 1907, № 7. - S.108-109
32. Hadi Məhəmməd Şirvani. Bülbül. - 1907, № 8. - S.121
33. Hadi Məhəmməd Şirvani. Bir müqəddimə. Fəzaili-insaniyyə. - 1907, № 9. - S.136
34. Hadi Məhəmməd Şirvani. Saqiyyə bir ricayiniyazməndanə. - 1907, № 9. - S.144
35. Hadi Məhəmməd Şirvani. Pəriyi-viddan. - 1907, № 10. - S.152.
36. Hadi Məhəmməd Şirvani. Fəzaili-insaniyyə (Məbuslarımıza bir xitab).- 1907, № 10. - S.147
37. Hadi Məhəmməd Şirvani. Dumanın yövmi-kuşadı. - 1907, № 11. - S.164

38. Hadi Məhəmməd Şirvani. Bir əməlim*. - 1907, № 12. - S.185-186
39. Hadi Məhəmməd Şirvani. Lövhei-bahar. Kitabı-təbiətdən bir vərəq. - 1907, № 13.- S.198-199
40. Hadi Məhəmməd Şirvani. Şirvan xatirəti. - 1907, № 14. - S.214
41. Hadi Məhəmməd Şirvani. Mövludi-fəxri-ələm. - 1907, № 15. - S.229
42. Məhəmməd Hadi Şirvani. Fəci-i-həyatımızdan bir pərdə. - 1907, № 16. - S.250-251
43. Hadi Məhəmməd. Amali-vidan**. - 1907, № 17. - S.265-266
44. Hadi M.Nisvani-islamda asari-intibah. - 1907, № 17. - S.266-268
45. Hadi Məhəmməd. Təxəttüri-mazi. - 1907, № 18. - S.283-284
46. Hadi Məhəmməd. Ulduzlar. - 1907, № 18. - S.284
47. Hadi Məhəmməd. Bükayi-təbiət. - 1907, № 19. - S.296, 298
48. Hadi Məhəmməd. Axşam tənəzzöhləri. - 1907, № 20. - S.309-310
49. [Hadi M]. M.H. Nümuncü-əsarət.- 1907, № 20. - S.317
50. Hadi M. Nəvayi-rindanə. - 1907, № 21. - S.325

---

* Ямял — цмид, арзу

** Амал — цмидляр, арзулар

51. [Hadi M.] Füyuzati. Həsbi-hal, yaxud bizim Hadinin iztirabı. - 1907, № 25. - S.405
52. Hadi Məhəmməd. «Bir aşiqi-hürriyyətin ehtisasat» [misrası ilə başlanan şer]. - 1907, № 26. - S.430
53. Hadi Məhəmməd. Gözlərin. - 1907, № 26. - S.419
54. Hadi Məhəmməd Əbdüssəlimzadə. Rəmzənanül-mübarək. - 1907, № 29. - S.434-435
55. Hadi Məhəmməd Əbdüssəlimzadə. Hekayei-eşq. - 1907, № 30. - S.452
56. Hadi Məhəmməd Əbdüssəlimzadə. Əlvida, yaxud acı bir iqrar. - 1907, № 32. - S.484
57. Hamid Əbdülhəqq. Təcəlli, yaxud təsəlli. - 1907, № 20. - S.320
58. [Hüseyn Cavid] Naxçıvani H.R. Hali-əsəf iştilalımı təsvirdə bir ahi-məzlumanə. - 1907, № 15. - S.231-232
59. Kamal Əhməd. Fəlsəfi-pərişan. - 1907, № 17. - S.261
60. Kamal Əhməd. Gözəlim, açma maziyi. - 1907, № 18. - S.283
61. Kamal Əhməd. Atədə bir gecə. - 1907, № 19. - S.296
62. Kamal Əhməd və Əşrəf. İştikayi-rindanə [Şərdə birinci bəndlər Ə.Kamalın, ikincisi isə Əşrəfindir]. - 1907, № 20. - S.308
63. Kamal Əhməd. Şəbkərdi-xəyal. - 1907, № 26. - S.418-419

64. Qafar zadə Əbdülxalıq [Cənnəti]. Fəxriyyə. - 1907, № 24. - S.390
65. Qüdsi Mirzə Həsib Badkubə. Cülusiyyə. - 1907, № 7. - S.105-106
66. Qüdsi Həsib. Qəzəl. - 1907, № 19. - S.302-303
67. Qüdsi Mirzə Həsib Badkubə. Qəzəl. - 1907, № 26. - S.419
68. Qüdsi Mirzə Həsib. İntibahi-məarif və sənaye. - 1907, № 29. - S.438
69. Musayev İbrahim Tahir Şuşı. Təbrik və izhari-təşəkkür. - 1907, № 3. - S.48
70. Musayev İbrahim Tahir Şuşı. İnsanlara xitab. - 1906, № 4. - S.60-61
71. Musayev İbrahim Tahir. Nəğməi-fəryad. - 1907, № 11. - S.168
72. Münir [Əhmədov İbrahim]. Müzəffərəddin şah mərhumun tarixi-vəfatı (nəzmlə). -1907, № 10. - S.152
73. Münir [Əhmədov İbrahim]. Təranci-vəfaq. - 1907, № 17. - S.269
74. Nigar Osman. Çarpınma. - 1907, № 18. - S.282-283
75. Raiq Əhməd. Vətəni-cüda. - 1907, № 14. - S.216
76. Rəcəizadə M.Əkrəm. Qırmızı mərquplar. -1907, № 18. - S.284-285
77. Rəcəizadə Mahmud Əkrəm. Məqbər. - 1907, № 20. - S.310
78. Rəcəizadə M.Əkrəm. Yad et. - 1907, № 21. - S.334-335

79. Rəcəizadə M.Əkrəm. Bahardan bir yapraq, yaxud zümzümədən bir nəğmə. -1907, № 29. - S.431-432
80. [Rəsulzadə] Məhəmməd Əmin. Həsbi-hal. - 1907, № 30. - S.449
81. Rəsulzadə Məhəmməd Əmin. Təsvirati-ehrarənə. - 1907, № 32. - S.485-486
82. Ruhnamei-Füzuli [«Səhhət və mərəz»dən bir parça]. - 1907, № 30. - S.455-456
83. Savəci. Yaqarış. - 1907, № 21. - S.321-323.
84. Səfa İsmayıl. Qəmərə xitab. - 1907, № 22. - S.342-345
85. Səfa İsmayıl. Yüksək bir dağa. - 1907, № 23. - S.375
86. Səlmasi Səid. Təhsir. - 1907, № 13. - S.207
87. Səlmasi Səid. Etmə israr. - 1907, № 19. - S.302
88. Səlmasi Səid. Xəyali-mənfur. - 1907, № 20. - S.316
89. Səlmasi Səid. Farsca ilk sone. - 1907, № 22. - S.348
90. Səlmasi Səid. Ləyalii-iztirar. - 1907, № 25. - S.414
91. Səlmasi Səid. İğbirar. - 1907, № 30. - S.450
92. Suad Hüseyn. Buvadamurda («Xiyabani eşq» mənasına Fransada bir ormanın ismidir). - 1907, № 19. - S.304
93. Şeyx Məhəmməd Əbdə. Qövlül-müfti hinəltizar (Ərəb dilində).- 1907, № 20. - S.315-316
94. Tahirzadə Ə.Sabir. Söz. - 1906, № 5. - S.72
95. Tahirzadə Ə.Sabir. Abdulla Gövdətin əşarına təxmis. - 1907, № 7. - S.106

96. Tahirzadə Ə.Sabir Şirvani. Təranei-aşıqanə. - 1907, № 15. - S.236
97. Talıbzadə Axund Yusif. İzhari-bütlan. - 1907, № 21. - S.323-325
98. Talıbzadə Mirzə Abdulla. Bir quş. - 1907, № 11. - S.170
99. Təbib Xivə. 1) Türki qəzəl; 2) Farsı qəzəl. - 1907, № 25. - S.414-415
100. Tofiq Fikrət. Füzuli. - 1907, № 30. - S.444-445
101. Üdəbayi-Osmaniyyənin bəzi əqvali-həkimələri. - 1907, № 22. - S.344-345
102. Üdəbayi-Osmaniyədən bəzilərinin əqvali-həkimələri. - 1907, № 25. - S.413

2. PYESLƏR

103. Ayvazov Həsən Səbri. Nədən bu halə qaldıq (II pərdə). - 1907, № 12. - S.187-190; № 14. - S.217-222; № 15. - S.232-235; № 16. - S.254-256; № 18. - S.287-288; № 20. - S.317-320; № 21. - S.335-336; № 22. - S.349-352
104. Həqqi İsmayıl. Validə qucağı, ya ki ilk tərbiyə. - 1907, № 17. - S.271-272
105. Kırımzadə Əli Rza. Böyük Petronun bir sərgüzəşti (Birinci pərdə). - 1907, № 9. - S.138-140; (İkinci pərdə). - 1907, № 10. - S.152-154

3. TƏRCÜMƏ ƏDƏBİYYATI

106. Bayron C. Tamaşei-təbiət. Tərcümə edəni: Əhməd Raiq. - 1907, № 9. - S.137
107. Bir əma cocuğun təhsiri. Tərcümə edəni: Rəcaizadə, M.Əkrəm. - 1907, № 19. - S.304
108. Ehtizarda bulunan müftinin tərcümei-əhvalıdır [Şeyx Məhəmməd Əbdə haqqında]. Tərcümə edəni: A.Y.Talibzadə. - 1907, № 22. - S.341
109. Gete. İthaf (Faustdan). Tərcümə edəni: Əli bəy Hüseyinzadə. - 1906, № 1. - S.6-7
110. Gete. Faust (Səhni-tamaşada müqəddimə: müdir, şair, məddah). Tərcümə edəni: Ə.Hüseyinzadə. -1906, № 1. - S.7-8; № 3. - S.37-39; 1907, № 12. - S.184; № 16. - S.247-248
111. Gete. Mefistofel (Faustdan). Tərcümə edəni: Ə.Hüseyinzadə. - 1907, № 31. - S.466-467
112. Hafiz. Zümzümei-aşıqanə. Tərcümə edəni: Məhəmməd Hadi. - 1907, № 20. - S.320
113. Hayne Henrix. Bir nəğmə. Tərcümə edəni: Ə.Hüseyinzadə. - 1906, № 3. - S.39
114. Hayne Henrix. Şer. Turk dilindən fars dilinə tərcümə edəni: Mirzə Cəfər Xamineyi Təbrizi. - 1907, № 7. - S.110
115. [Qəznəvi Sənai]. Tövhid. Tərcümə edəni: M.Hadi. - 1907, № 22. - S.347-348
116. Qitə. Farscadan tərcümə edəni: Ə. Hüseyinzadə. - 1906, № 2. - S.30-31
117. Milton C. Qitə («İtirilmiş cənnət» epik poemasından bir parça). Fars dilindən tərcümə edəni: Ə.Hüseyinzadə. - 1906, № 2. - S.30-31

118. Nizaminin övladına nəsihəti. Tərcümə edəni: M.Hadi. - 1907, № 27. - S.439
119. Prüdom Sülli. Şer. Fransızcadan tərcümə edəni: Abbas Səhhət. - 1907, № 16. - S.246
120. Prüdom F.Sülli. Qırlanğıc. Fransızcadan tərcümə edəni: Müəllim Naci. - 1907, № 30. - S.452
121. Sədi Şirazi. Cəvanmərdlik və yaxud fəzaili-aliyyə («Bustan» əsərindən bir parça). Tərcümə edəni: Məhəmməd Hadi Şirvani. - 1907, № 15. - S.239-240
122. Sədi. Mərəzi-ibrət, yaxud Şamda qəhətlik. Tərcümə edəni: M.Hadi. - 1907, №25. - S.407-408
123. Şeyx Məhəmməd Əbdö. Tərcümei-qövlil-müfti. Tərcümə edəni: Ə.Sabir Tahirzadə. - 1907, № 22. - S.341
124. Şeyx Məhəmməd Əbdö. Şer. Tərcümə edən: Əli Sabir Tahirzadə Şirvani. - 1907, № 26. - S.429
125. Şekspir V. Jül Sezar (Əvvəlinci pərdə). Tərcümə edəni: A.Cövdət. - 1907, № 25. - S.410-413; № 26. - S.420-422; № 27. - S.445-447; № 29. - S.438-440; № 30. - S.453-454; № 31. - S.467-472; № 32. - S.487-488
126. Tolstoy L.N. Tanrıyamı, yoxsa qarunamı xidmət etməlidir? Tərcümə edəni: Ə.A.Həsənzadə. - 1907, № 10. - S.155-159; № 12. - S.191-192; № 13. - S.203-205

4. PUBLİSİTİKA

127. Anadolu əhvalına dair. - 1907, № 25. - S.408-409
128. Ayvazov Həsən Səbri. «Həyat»ın qürubundan «Füyuzat»ın tüluundan hasil olan təəssuratım. - 1906, № 2. - S.25-27

129. Ayvazov Həsən Səbri. Həyati-əqvam nə ilə qaimdir? - 1906, № 3. - S.42-43; № 4. - S.59-60; № 7. - S.106-108
130. Ayvazov Həsən Səbri. Bəşər və səy. - 1906, № 5. - S.74-76
131. Ayvazov Həsən Səbri. Krımlılar nə üçün tənqid edilmiyor? - 1906, № 6. - S.93-96
132. Ayvazov Həsən Səbri. Qivayi-mənəviyyə. - 1907, № 7 . - S.107-108
133. Ayvazov H. Səbri. Həyati-ailə və ailəçilərimiz. - 1907, № 10. - S.155-159
134. Ayvazov Həsən Səbri. Təlimi-ətfal məsələsi. - 1907, № 13. - S.200-203
135. Ayvazov Həsən Səbri. Lisan qovğası. -1907, № 16. - S.251-254
136. Ayvazov Həsən Səbri. Əsarət qurbanları. - 1907, № 17. - S.262-265
137. Ayvazov Həsən Səbri. Qadınlıq və qadınların əhəmiyyəti. - 1907, № 25. - S.415-416
138. Ayvazov H.Səbri. Həyati-əqvam . - 1907, № 27. - S.447-448; № 29. - S.432-434
139. Bakı müsəlman ünə məktəbi («Kaspi» qəzetində çap olunmuş məqalədən iqtibas). - 1906, № 4. - S.52-55
140. Bakıda bu son günlərdə iniqad edən ikinci müəllimlər ictimai. - 1907, № 27. - S.441-443; № 29. - S.437-440; № 30. - S.450-451; № 31. - S.465-466
141. Bir həqiqət (Doktor Abdulla Cövdət bəy əfəndi həzrətlərinə «Füyuzat»ın tənqid töhfəsi). - 1907, № 15. - S.229
142. Bir nöqtənin əhəmiyyəti. - 1907, № 10. - S.145-147

143. Cəfərzadə Axund Mir Məhəmməd Kərim. Sikkəyə dair (Cənab müdiri-möhtərəmə). - 1907, № 32. - S.484-485
144. Cəlillər Ə. İstanbul muzexanəsini ziyarət. - 1906, № 3. - S.45-48
145. Cövdət Əbdül [Abdulla]. İfadei-mütərcim [V. Şekspirin «Yuli Sezar» əsərinin tərcüməsi haqqında]. - 1907, № 24. - S.397-399
146. Çində asari-tərəqqi. - 1907, № 13. - S.205
147. Əxtari-məxsus. - 1907, № 25. - S.401
148. Ə.N.C. Mərcan. - 1907, № 8. - S.124
149. [Hadi M.] Əbdüssəlimzadə. Almaniyada darülmüəllimin. - 1906, № 3. - S.43-45
150. Hadi Məhəmməd. Bakı tarixindən bir nəbzə. - 1906, № 6. - S.86-90
151. Hadi Məhəmməd. Məlumatı-tarixiyyə. - 1907, № 11. - S.171-174
152. Hadi M. Dövrü-mədəniyyət. - 1907, № 13. - S.205-207
153. Hadi Məhəmməd. Qafqaza aid [tarixi oçerk]. - 1907, № 26. - S.423-427
154. Hadi M. Amerikada. Üsuli-təlim və tərbiyə (cəridei-ərəbiyyədən iqtibas edilmişdir). - 1907, № 25. - S.402-404
155. Hadi Məhəmməd. Səadət nədir? - 1907, № 28. - S.223-224
156. Həsənzadə Əliağa. Müqəddime-i-mütərcim. Tanrıyamı, yoxsa qarunamı xidmət etməlidir? (Mühərriri: Qraf Tolstoy). - 1907, № 9. - S.143-144
157. Həsənzadə Əliağa. Təracimi-əhval [Sədi Şirazinin tərcümei-halı]. - 1907, № 15. - S.236-238
158. «Həyat» və meyli-«Füyuzat». - 1906, № 1. - S.1-4

159. Hicaz dəmir yolu [Dəmir yolunun çəkilişi haqqında]. - 1907, № 8. - S.122-123
160. Hürriyyət və ittihad qəhrəmanı Cüzeppe Qaribaldi. - 1907, № 22. - S.346-347
161. [Hüseynzadə Əli] Ə.H. İcmal. - 1906, № 1. - S.4-6
162. Hüseynzadə Ə. Tolstoyluq nədir? - 1906, № 1. - S.12-15; № 2. - S.21-24
163. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Vəqayci-aləmə bir nəzər. - 1906, № 2. - S.17-21
164. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Şüunat. - 1906, № 3. - S.33-36
165. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Abdulla Cövdət [haqqında məlumat].- 1906, № 4. - S.56-59
166. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. İcmal (4 dekabr). - 1906, № 4. - S.49-51
167. [Hüseynzadə Əli bəy] Turani. Midhət paşa. - 1906, № 4. - S.61-63; № 5. - S.72-73; № 6. - S.90-92.
168. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Qırmızı qaranlıqlar içində yaşıl işıqlar. 12 dekabr. - 1906, № 5. - S.65-72
169. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Şiller. - 1906, № 5. - S.76-78
170. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Nicat məhəbbətdədir. - 1906, № 6. - S.82-84
171. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Müzəffərəddin [İran şahları Müzəffərəddin və Məhəmmədəli şah haqqında]. - 1907, № 7. - S.97-102
172. Hüseynzadə Ə. Rəya. - 1907, № 8. - S.117-119
173. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Şürayi-ümmət və şürayi-üməm. - 1907, № 8. - S.113-116

174. [Hüseynzadə Əli bəy] Tüvani. Türk dilinin vəzifemədəniyyəsi. - 1907, № 9. - S.140-142
175. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. İkinci dövlət duması. - 1907, № 11. - S.161-164
176. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Novruzı-inqılab (1907, 9 mart). - 1907, № 12. - S.177-183
177. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Məsailül-həyat. - 1907, № 13. - S.192-198
178. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Cilvəgahi-hüquq. - 1907, № 14. - S.209-213
179. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Mövludi-Nəbi. - 1907, № 15. - S.225-227
180. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Duma və əhvali-məmləkət. - 1907, № 16. - S.248-250
181. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Həqaiqi-ictimaiyyə, yer və insan. - 1907, № 16. - S.241-246
182. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Məcnun və Leylai-islam. - 1907, № 17. - S.257-260; № 18. - S.273-275; № 20. - S.305-308
183. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. 1) Fərmani-humayun; 2) Əhvalialəm və diri müstəhasələr. - 1907, № 19. - S.289-296
184. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. İntiqad edyoruz, intiqad alınıyoruz. - 1907, № 23. - S.369-375
185. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Kazablanka faciəsi və Osmanlı-İran komediyası. - 1907, № 25. - S.386-389
186. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Xolera. - 1907, № 27. - S.433-439; № 28. - S.409-418

187. [Hüseynzadə Əli bəy] Ə.H. Pərdə eniyor (Son tamaşa).
[«Füyuzat»ın bağlanması haqqında]. - 1907, № 32. - S.473-477
188. İdarə. Yeni qələm yoldaşımız [Əhməd Kamal bəy haqqında].
- 1907, № 18. - S.275-276
189. İrandaki hərəkatı-hürriyyətpərvəranın təfsili («Əncümən»
qəzetəsindən iqtibas). - 1907, № 11 . - S.164-168
190. Kamal Əhməd. Simürğün qanadları altında. - 1907, № 18. -
S.276-280
191. Kamal Əhməd. Bolqarıstan [Bolqarıstan müsəlmanları
haqqında]. - 1907, № 19. - S.299-302
192. [Kamal Əhməd] Ə.K. Mülahizə. - 1907, № 19. - S.302, 303-
304
193. [Kamal Əhməd] Ə.K. Tahir Musayev [haqqında]. - 1907, №
19. - S.298-299
194. Kamal Əhməd. Misirin vəziyyəti-idariyyə və siyasiyyəsi. -
1907, № 20. - S.310-315
195. Kamal Əhməd. Müxtəsər bir cavab. - 1907, № 21. - S.326-
334
196. Kamal Əhməd. Bir səhifə-həyat, yaxud İsmayıl Səfa. - 1907,
№ 22. - S.338-341
197. [Kamal Əhməd] Ə.K. Əxtari-məxsus. - 1907, № 22. - S.337-
338
198. Kamal Əhməd. Avropalılarla anlaşalım. - 1907, № 24. -
S.391-394
199. Kamal Əhməd. İsbati-iştibah. - 1907, № 23. - S.376-384; №
32. - S.478-483

200. Kamal Əhməd. Avropada. 46 günlük bir səyahət haqqında. - 1907, № 29. - S.425-431
201. Kamal Əhməd. Avropanın inkişafati-fikriyyəsi [Con Vilyam Drapedin Əhməd Raiq tərəfindən tərcümə edilmiş əsəri haqqında]. - 1907, № 30. - S.446-447
202. Kasprinski İsmayıl bəy. İltifatnamə. - 1906, № 6. - S.55
203. Qari ibn Tacəddin. Ümid. - 1907, № 15. - S.230-231
204. Mendeleyevin cümlə dövriyyə ənasiri. - 1907, № 10. - S.151
205. Mətbuati-islamiyyə (Son poçta ilə gələn fars qəzetlərindən). - 1907, № 8. - S.120-121
206. Mətlubumuz [Şeyx Mahmud Əbdə haqqında və ərəbcə bir şər]. - 1907, № 25. - S.406
207. Məhəmməd Übeydulla bəy əfəndi. Müsəlmanlıq. - 1907, № 30. - S.448
208. Midhət paşa [Məqalədə Midhət paşa və onun haqqında yazılmış «Midhəd paşanın həyatı, siyasi xidməti, şəhadəti» adlı kitabdan bəhs olunur]. - 1906, № 1. - S.11-12; № 2. - S.27-28
209. Misirə dair. - 1907, № 17. - S.269-271
210. Müəllim Bəkir. Nə kibi müəllimlərə möhtacız? - 1906, № 6. - S.92-93
211. Müəllim Bəkir. Türklər üçün şiveyi-ümumiyyənin lüzumu. - 1907, № 9. - S.142-143
212. Mütəvəffinin şagirdlərindən biri. Mendeleyev və kimya. - 1907, № 10. - S.147-151
213. Naci (Rəcəbzadə). Bəqayi-ruh. - 1907, № 22. - S.343-344
214. Novruzi Məhəmməd Vaiz. 1) İran məclisi-millisinə; 2) Hüzuri-alilərində. - 1907, № 7. - S.111-112

215. Paşazadə Midhət Əliheydər. Osmanlı kadetləri və ermənilər. - 1907, № 25. - S.406
216. Professor Qorn. Telefotografiya. Teleqrafla fotografiya nəqli. - 1907, № 14. - S.222-224
217. Raiq Əhməd. Müsahibei-ədəbiyyə. - 1906, № 1. - S.9-10
218. Raiq Əhməd. Müsahibei-ədəbiyyə. 1) Kəndin qəbiristanlığında; 2) Rəməzan sədəqəsi. - 1906, № 2. - S.28-29
219. Raiq Əhməd. Şahidlikdə (Yağmurdan sonra). - 1906, № 2. - S.29-30
220. Raiq Əhməd. Tərbiyə və əhvali-ictimaiyyə. - 1907, № 7. - S.109-110
221. Raiq Əhməd. Müsahibei-ədəbiyyə (İmlamız haqqında). - 1907, № 11. - S.174-176
222. Rəcəzadə M.Əkrəm. Nigar xanım [Türkiyə şairəsi haqqında]. - 1907, № 18. - S.280-282
223. Rəsizadə Məhəmməd Naxçıvani. Ş.Ç. sikkəsi haqda bir-iki söz daha. - 1907, № 30. - S.453
224. Rəsmlərimizə dair. -1907, № 26. - S.432
225. Rusiya müsəlmanları ittifaqı [İttifaqın nizamnaməsi haqqında]. - 1907, № 8. - S.128
226. S.F. İtaliya mühərrirələri və əsərləri. - 1907, № 26. - S.427-429
227. Sur A. Sənan paşaya bir nəzər. - 1907, № 28. - S.420-422; № 29. - S.435-437
228. Sur A. Füzuliyə bir nəzər. - 1907, № 30. - S.442-444; № 31. - S.457-464

229. Sülli Prüdom [Fransada «Parnas» ədəbi qrupunun üzvlərindən biri olan şair P.Sülli haqqında]. -1907, № 26. - S.431-432
230. Şair Naim. Vəlvələ və zümzümə. - 1907, № 9. - S.129-132
231. Şamil və həfidi. - 1907, № 9. - S.132-136; № 11. - S.168-170
232. Tağıyeva Sona xanım. Bakıda səkinə xatunların cəmiyyəti. - 1906, № 5. - S.78-79
233. [Talibzadə] Axund Yusif. İran konsulxanasında şah həzrətlərinin vəfatına dair (nitq). - 1907, № 7. - S.102-103
234. Talibzadə Axund Yusif. Həccə dair. - 1907, № 7. - S.104-105
235. Talibzadə Axund Yusif. Mətbuata bir nəzər. - 1907, № 10. - S.160
236. «Tərbiyəi-ətfal» [Moskvada uşaqlar üçün türk dilində çap olunmuş jurnalın 1-ci nömrəsi haqqında]. - 1906, № 4. - S.64
237. Vətənin övladlarına nidası [Qahirədə çap olunan «Əl-Məcəllə əl-osmaniyyə» jurnalından götürülmüş məqalə]. - 1906, № 5. - S.79-80
238. Zərdabi Həsən. Hifzi-səhhət. - 1907, № 8. - S.125-128

5. MƏKTUBLAR

239. Cəmilzadə Şamil. Əzizi-mükərrəm Şərif Əfəndizadə həzrətlərinə. - 1907, № 26. - S.431
240. Cövdət Abdulla. «Füyuzat» idarəsinə. - 1907, № 11. - S.176

241. Fəna Mirzə Rəhim. Sikkəyə cavab («Füyuzat»ın 22-ci nömrəsindəki sikkə istixbarına dair tədqiqatımız). - 1907, № 24. - S.395-396
242. Ədalət. Müctəhid ağa Təbatəbayi həzrətlərinin məktubu. Tərcümə edən: M.Hadi. - 1906, № 6. - S.85-86
243. Kırımzadə Əli Rza. Məktub (Rumıniyadan). - 1907, № 9. - S.138
244. Qədirzadə Əbdürrəhim Rəhmi. İdarəyə məktub. - 1907, № 26. - S.432
245. Paşazadə Midhət Əliheydər. Məktub (Parijdən «Füyuzat» məcmuei-möhtərəməsinə, 15 mart 1907). - 1907, № 12. - S.183
246. Rəşid [bəy Əfəndizadə]. İdarəyə məktub. - 1907, № 26. - S.432
247. Ş.Ç. Məktub. - 1907, № 22. - S.345
248. Ş.Ç. İdarəi-«Füyuzat»a. - 1907, № 24. - S.389

6. MƏLUMAT VƏ ELANLAR

249. Bakıda yeni qəzetə [məlumat]. - 1907, № 27. - S.444
250. Dərs verirəm [əlan]. - 1906, № 4. - S.64
251. Elan [Çoxlu qazanc əldə etmək haqqında]. - 1906, № 4. - S.63; № 5. - S.80; № 8. - S.128
252. Elan [Əbdürrəhim Talibovun əsəri haqqında]. - 1907, № 13. - S.208
253. Əxtar (Ə.Kamalın «Füyuzat»ın 29-cu nömrəsində gedən «Avropada» məqaləsi haqqında). - 1907, № 30. - S.441
254. Əxtari-məxsus [məlumat]. - 1907, № 24. - S.385

255. «Füyuzat» [elan]. - 1907, № 22. - S.345
256. «Füyuzat» [xəbər]. - 1907, № 12. - S.183
257. «Füyuzat» [Redaksiya Dəli Şairin nömrədə çap olunmuş şerini əzbərləməyi oxuculara məsləhət görür]. - 1906, № 1. - S.11
258. Əliheydər [məlumat]. - 1907, № 12. - S.183
259. Həvadis-i-daxiliyyə [məlumat]. - 1907, № 9. - S.132
260. Həvadis-i-xariciyyə [İran və Almaniyadan məlumatlar]. - 1907, № 9. - S.132
261. «Həyat» kitabxanası [elan]. - 1907, № 9. - S.144
262. Hüseynzadə Ə. «İrşad»a əxtar [çap olunmuş bir məqalə haqqında izahat]. - 1907, № 18. - S.288
263. Mətbuat [«Rusiyada ticarət və sənaye» məcmuəsində çap olunmuş material və sərgilər haqqında məlumat]. - 1907, № 13. - S.207-208
264. Poçt qutumuz [məlumat]. - 1907, № 18. - S.288
265. Sahibi-İmtiyaz [«Füyuzat»ın bağlanması haqqında elan]. - 1907, № 30. - S.456; № 31. - S.472
266. Tatar tələbəsi cəmiyyəti [«Füyuzat»ın müdiriyyətinə məlumat]. - 1906, № 6. - S.96
267. «Tazə həyat» [Eyniadlı qəzetə abunə haqqında elan]. - 1907, № 15. - S.240; № 16. - S.256
268. Təbşir [Ömər Faiq Nəmanzadə haqqında]. - 1907, № 29. - S.440
269. Təshih [M.Əminin jurnalın 30-cu nömrəsində çap olunmuş «Həsbi-hal» şerinin axırıncı bəndi haqqında düzəliş]. - 1907, № 31. - S.472

270. Təshih-qələt [«Füyuzat»ın 18-ci nömrəsinin 278-ci səhifəsində gedən sözün düzəlişi haqqında]. - 1907, № 19. - S.304

Tərtib edəni: A.C.Xəlilov,
tarix elmləri namizədi

Rəyçi:

Məmmədcəfər Cəfərov,

29

akademik

Redaktoru: M.M.Adilov,
filologiya elmləri namizədi

Kompüter icraçıları: Nigar,
Suad Əhmədov